

ความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนด้านนวัตกรรมดิจิทัลกับความยั่งยืนทางธุรกิจ

ธมลวรรณ สุวรรณเพ็ง¹ อุทัยรัตน์ เมืองแสน² และ กฤษดา เชียรวิฒนสุข³

Thamolwan Suwanpeng, Uthairat Muangsang and Krisada Chienwattanasook

¹⁻² คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Faculty of Business Administration and Accounting, PathumThani University

³ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

E-mail: krisada_c@mutt.ac.th, *Corresponding author

Article History

Received; 08-03-2025; Revised;
16-09-2025; Accepted; 01-02-2026
<https://doi.org/10.14456/issc.2026.37>

คำสำคัญ:

การลงทุนด้านนวัตกรรมดิจิทัล; ความ
ยั่งยืนทางธุรกิจ; การเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล;
ศักยภาพแบบพลวัต; กลยุทธ์องค์กร

บทคัดย่อ

การลงทุนด้านนวัตกรรมดิจิทัลได้กลายเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างความยั่งยืนขององค์กร ผ่านการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน การลดต้นทุน และสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนด้านนวัตกรรมดิจิทัลกับความยั่งยืนทางธุรกิจยังคงเป็นประเด็นที่ต้องการการศึกษาเพิ่มเติม เนื่องจากองค์กรจำนวนมากยังเผชิญกับความท้าทาย เช่น ต้นทุนการลงทุนที่สูง ความซับซ้อนของเทคโนโลยี และการขาดบุคลากรที่มีทักษะด้านดิจิทัล บทความนี้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ดังกล่าวโดยใช้กรอบแนวคิดการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล และศักยภาพแบบพลวัต เพื่ออธิบายการบูรณาการเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ ข้อมูลขนาดใหญ่ อินเทอร์เน็ตในทุกสรรพสิ่ง และคลาวด์คอมพิวติ้ง ในการสร้างสมดุลระหว่างการเติบโตระยะยาวกับความยั่งยืน ทั้งนี้ ความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายด้านความยั่งยืนยังขึ้นอยู่กับปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล การกำหนดกลยุทธ์องค์กรที่สอดคล้องกับหลัก ESG และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรม

THE RELATIONSHIP BETWEEN INVESTMENT IN DIGITAL INNOVATION AND CORPORATE SUSTAINABILITY

Keywords:

Digital Innovation Investment;
Corporate Sustainability; Digital
Transformation; Dynamic Capabilities;
Corporate Strategy

ABSTRACT

Investing in digital innovation has become a strategic imperative to achieve business sustainability by increasing operational efficiency, reducing costs and strengthening competitive advantage. The relationship between investment in digital innovation and business sustainability remains under-researched as organizations face barriers such as high costs, technological complexity and a shortage of skilled digital talent. This article explores the relationship between investment in digital innovation and business sustainability through the theoretical aspects of digital transformation and dynamic capabilities. It explains how companies are integrating advanced technologies such as artificial intelligence (AI), big data, the Internet of Things (IoT) and cloud computing to align long-term growth with sustainability goals. Achieving sustainability goals depends on enabling factors such as developing a digital infrastructure, aligning corporate strategies with ESG principles and cultivating an innovative-oriented corporate culture.

บทนำ

การลงทุนในเทคโนโลยีดิจิทัลทั่วโลกยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยมีการคาดการณ์ว่าการใช้จ่ายด้านไอทีทั่วโลกจะสูงถึง 5 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐในปี ค.ศ. 2024 ซึ่งสะท้อนถึงความเชื่อมั่นขององค์กรที่ต้องการใช้เทคโนโลยีเพื่อขับเคลื่อนการเติบโตและสร้างความยั่งยืนในระยะยาว (Gartner, 2024)^[12] อย่างไรก็ตาม มีเพียงส่วนน้อยขององค์กรเท่านั้นที่สามารถเปลี่ยนการลงทุนด้านนวัตกรรมดิจิทัลให้เกิดผลกระทบเชิงบวกต่อความยั่งยืนได้อย่างมีนัยสำคัญ ช่องว่างระหว่าง “ความคาดหวัง” กับ “ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง” สะท้อนถึงความท้าทายในการทำให้นวัตกรรมดิจิทัลสร้างคุณค่าที่ยั่งยืนได้อย่างแท้จริง ซึ่งความท้าทายจากการขาดความเข้าใจในกลไกที่เชื่อมโยงเทคโนโลยีดิจิทัลกับผลลัพธ์ด้านความยั่งยืน แม้องค์กรจำนวนมากจะลงทุนในเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และอินเทอร์เน็ตในทุกสรรพสิ่ง (IoT) แต่การบูรณาการเทคโนโลยีเหล่านี้ให้เข้ากับกลยุทธ์เพื่อความยั่งยืนยังคงมีข้อจำกัด (Vial, 2019^[34]; Wamba et al., 2017)^[35] เช่นการนำ AI มาใช้ในระบบการอาจช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต แต่หากไม่พิจารณาด้านการใช้พลังงานหรือผลกระทบที่มีต่อการจ้างงาน ก็อาจไม่ก่อให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว (George et al., 2021)^[13]

การเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัล (Digital Transformation) ที่ประสบความสำเร็จต้องอาศัยมากกว่าการลงทุนด้านเทคโนโลยี Teece et al. (2016)^[33] ระบุว่าองค์กรจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพแบบพลวัต (Dynamic Capabilities) กล่าวคือการรับรู้โอกาส (Sensing) การคว้าโอกาส (Seizing) และการปรับเปลี่ยนทรัพยากร (Reconfiguring) เพื่อปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ ปัจจัยสนับสนุน เช่น วัฒนธรรมองค์กร ทักษะบุคลากร และโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล ยังมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของการลงทุนและการสร้างผลลัพธ์ด้านความยั่งยืน

ในบริบทประเทศไทย สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA, 2023)^[5] ระบุว่าภาคธุรกิจของไทยมีการลงทุนด้านดิจิทัลเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 25 ต่อปี โดยเฉพาะในภาคการเงิน ค้าปลีก และอุตสาหกรรมการผลิต จากหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สะท้อนผลกระทบต่อความยั่งยืนขององค์กรยังมีจำกัด องค์กรจำนวนมากยังคงให้ความสำคัญกับผลตอบแทนทางการเงินระยะสั้น มากกว่าการสร้างคุณค่าร่วมกับสังคมและสิ่งแวดล้อม (Bertello, ขณะเดียวกันประเทศไทยยังเผชิญแรงกดดันจากนักลงทุนสถาบันและหน่วยงานกำกับดูแลให้เปิดเผยข้อมูลด้าน ESG (Environmental, Social, and Governance) และแสดงความมุ่งมั่นต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

ในอดีตที่ผ่านมา การศึกษาส่วนใหญ่มักทำการศึกษา “การลงทุนด้านนวัตกรรมดิจิทัล” และ “Corporate Sustainability” แยกออกจากกัน ซึ่งยังขาดการอธิบายกลไกในการส่งผ่าน (Transmission Mechanism) ที่เชื่อมโยงทั้งสองประเด็นอย่างเป็นระบบ (Foss & Saebi, 2017)^[11] และงานวิจัยส่วนใหญ่เน้นการศึกษาในประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งมีโครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรที่แตกต่างจากประเทศกำลังพัฒนาอย่างเช่นประเทศไทย จากช่องว่างนี้จึงมีความจำเป็นที่ควรศึกษาเชิงลึกและเชื่อมโยงทั้งสองมิติ บทความจึงมีวัตถุประสงค์ คือ (1) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนด้านนวัตกรรมดิจิทัลกับ Corporate Sustainability ในสามมิติหลัก ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยใช้กรอบแนวคิดการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลและศักยภาพแบบพลวัต (2) ศึกษากลไกการส่งผ่านผลกระทบจากการลงทุนด้านนวัตกรรมดิจิทัลสู่ผลลัพธ์ด้านความยั่งยืน ผ่านกรณีศึกษาขององค์กรไทยชั้นนำ และ (3) นำเสนอแนวทางเชิงกลยุทธ์และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิผลของการลงทุนด้านนวัตกรรมดิจิทัลในการสร้าง Corporate Sustainability

การทบทวนวรรณกรรม

การลงทุนในนวัตกรรมดิจิทัล

การลงทุนในนวัตกรรมดิจิทัล ได้กลายเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่ขับเคลื่อนความยั่งยืนทางธุรกิจในศตวรรษที่ 21 โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาด และตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม การลงทุนดังกล่าวครอบคลุมตั้งแต่โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล การพัฒนาแพลตฟอร์มธุรกิจ ไปจนถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น ปัญญาประดิษฐ์ อินเทอร์เน็ตในทุกสรรพสิ่ง ข้อมูล

ขนาดใหญ่ และคลาวด์คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีเหล่านี้ไม่เพียงเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน แต่ยังเอื้อต่อการสร้างความยั่งยืนในระยะยาว หากองค์กรสามารถออกแบบการใช้ให้สอดคล้องกับเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม (George et al., 2021)^[13], Vial, 2019)^[34]

สำหรับประเทศไทย รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์เศรษฐกิจดิจิทัลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 โดยมุ่งเน้นการสนับสนุนธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) การลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน เช่น 5G และ Data Center ตลอดจนการลดความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยี (DEPA., 2023)^[5] แต่ยังคงมีความท้าทายเกี่ยวกับการขาดแคลนบุคลากรดิจิทัลขั้นสูง และการรับรู้ด้านดิจิทัลที่ยังไม่ครอบคลุมทั่วทั้งภาคธุรกิจ (World Bank, 2021)^[38]

ในสหภาพยุโรป การลงทุนดิจิทัลถูกเชื่อมโยงโดยตรงกับเป้าหมายความยั่งยืน ผ่านโครงการ Horizon Europe (2021–2027) ซึ่งเน้นการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลควบคู่กับการสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนและการฟื้นฟูระบบนิเวศ (European Commission, 2022)^[9] รวมถึงการคุ้มครองข้อมูลและทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของ SMEs บนเวทีโลก (OECD, 2020)^[27]

สหรัฐอเมริกาถือเป็นผู้นำการลงทุนด้านนวัตกรรมดิจิทัล โดยเฉพาะการใช้ AI เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ และการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งคาดว่าจะเติบโตอย่างต่อเนื่องภายในปี 2025 (McKinsey & Company, 2023)^[24] อย่างไรก็ตาม ความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ เช่น อัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้นและความผันผวนทางการเมือง ยังคงเป็นปัจจัยเสี่ยงที่อาจจำกัดการลงทุนในระยะสั้น (PwC, 2024)

การลงทุนในนวัตกรรมดิจิทัลเป็นกลไกที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์กร ขณะเดียวกัน หากการลงทุนเหล่านี้ถูกบูรณาการเข้ากับกลยุทธ์ด้านความยั่งยืนและ ESG ก็จะสามารถแปลงเป็นผลลัพธ์ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง (Teece et al., 2016)^[33]

ความยั่งยืนทางธุรกิจ

แนวคิดความยั่งยืนทางธุรกิจ (Business Sustainability) ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นปัจจัยเชิงกลยุทธ์ที่กำหนดความสามารถในการแข่งขันและการดำรงอยู่ในระยะยาวขององค์กร โดยเฉพาะการบูรณาการหลักการด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแลกิจการ (Environmental, Social, and Governance: ESG) เข้ากับกลยุทธ์องค์กร ซึ่งช่วยให้องค์กรลดความเสี่ยงเชิงสิ่งแวดล้อมและสังคม สร้างโอกาสทางธุรกิจใหม่ และเพิ่มความเชื่อมั่นจากผู้บริโภคและนักลงทุนที่ให้ความสำคัญกับความยั่งยืน (Kiron & Unruh, 2018)^[19]; Eccles & Klimenko, 2019)^[6] การนำ ESG มาใช้จึงไม่เพียงแต่สะท้อนความรับผิดชอบต่อสังคม แต่ยังเป็นเครื่องมือในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมควบคู่กัน หนึ่งในกลไกสำคัญที่ช่วยเร่งการเปลี่ยนผ่านสู่ความยั่งยืนทางธุรกิจ คือ การเติบโตของการเงินที่ยั่งยืน (Sustainable Finance) และผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่เชื่อมโยงกับ ESG เช่น พันธบัตรสีเขียว (Green Bonds) พันธบัตรเพื่อสังคม (Social Bonds) และกองทุน ESG (ESG Funds) (Climate Bonds Initiative, 2023)^[3] การลงทุนเหล่านี้ช่วยให้องค์กรเข้าถึงแหล่งเงินทุนในต้นทุนต่ำลง เพิ่มความมั่นคงทางการเงิน และแสดงถึงความมุ่งมั่นด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม ซึ่งล้วนส่งผลต่อความยั่งยืนในระยะยาว (OECD, 2020)^[27]

นอกจากนี้ การเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืน (Sustainability Disclosure) กำลังกลายเป็นมาตรฐานสากลที่มีความเข้มงวดมากขึ้น เช่น Global Reporting Initiative (GRI), Sustainability Accounting Standards Board (SASB) และ European Sustainability Reporting Standards (ESRS) (IFRS Foundation, 2023)^[15]; European Commission, 2023)^[10] กรอบการรายงานเหล่านี้ช่วยเพิ่มความโปร่งใส และทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถประเมินผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมขององค์กรได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนความยั่งยืน

อีกประเด็นที่สำคัญคือ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนความยั่งยืนทางธุรกิจ โดยเทคโนโลยี เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) อินเทอร์เน็ตในทุกสรรพสิ่ง (IoT) และบล็อกเชน (Blockchain) ช่วยยกระดับประสิทธิภาพ ลดต้นทุน

และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ระบบจัดการพลังงานอัจฉริยะที่ใช้ AI และ IoT สามารถลดการใช้พลังงานและการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Wamba et al., 2017)^[35] ขณะที่บล็อกเชนสร้างความโปร่งใสในห่วงโซ่อุปทาน ทำให้สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้อย่างแม่นยำ ซึ่งไม่เพียงช่วยเสริมความน่าเชื่อถือขององค์กร แต่ยังสนับสนุนเป้าหมายด้านความยั่งยืนทั้งสิ่งแวดล้อมและสังคม (Saber et al., 2019^[29]; George et al., 2021)^[13]

จากความท้าทายที่ยังคงปรากฏในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นการขาดแคลนบุคลากรดิจิทัลขั้นสูง ความซับซ้อนของการปรับปรุงระบบสารสนเทศ และต้นทุนการลงทุนที่สูง (World Economic Forum, 2023)^[39] ปัจจัยเหล่านี้ทำให้การบูรณาการ ESG และเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างความยั่งยืนยังไม่สามารถบรรลุได้เต็มที่ แต่ในอีกด้านหนึ่ง ความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการที่ยั่งยืนจากผู้บริโภคและแรงหนุนจากการเงินยั่งยืนกลับสร้างโอกาสมหาศาลสำหรับองค์กรที่สามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การบูรณาการแนวคิด ESG เข้ากับกลยุทธ์องค์กร ควบคู่กับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จึงเป็นแนวทางสำคัญในการขับเคลื่อนความยั่งยืนทางธุรกิจ โดยไม่เพียงช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน แต่ยังสร้างสมดุลระหว่างเป้าหมายทางเศรษฐกิจ การลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการสร้างคุณค่าทางสังคมอย่างแท้จริง

การเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล

การเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล (Digital Transformation) หมายถึง กระบวนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้เพื่อยกระดับกระบวนการทางธุรกิจ วัฒนธรรมองค์กร และประสบการณ์ของลูกค้า โดยมีเป้าหมายทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพ ความยืดหยุ่น และการสร้างคุณค่าที่ยั่งยืน (Vial, 2019^[34]; Reis et al., 2018)^[28] งานวิจัยร่วมสมัยยืนยันว่าการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัลไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือสร้างความได้เปรียบเชิงแข่งขัน แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ภายในปี ค.ศ. 2025 การเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัลคาดว่าจะก้าวสู่ยุค Digital Transformation 3.0 ซึ่งเน้นการผสมรวมเทคโนโลยี ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในทุกมิติของธุรกิจเพื่อขับเคลื่อนการทำงานและการสร้างคุณค่า (McKinsey, 2022)^[23] เทคโนโลยีอย่าง Generative AI และ Agentic AI ไม่เพียงช่วยยกระดับการสร้างนวัตกรรมและการตัดสินใจ แต่ยังช่วยให้องค์กรลดการใช้พลังงาน ปรับปรุงประสิทธิภาพห่วงโซ่อุปทาน และลดการปล่อยคาร์บอน ซึ่งสะท้อนถึงบทบาทของดิจิทัลต่อการสร้างความยั่งยืนในระยะยาว (Davenport, 2018)^[4]

ปัจจัยขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล

1) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ เช่น Internet of Things (IoT), 5G และ Blockchain ช่วยเพิ่มศักยภาพด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดการทรัพยากร นำไปสู่การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและการสร้างห่วงโซ่อุปทานที่โปร่งใสและยั่งยืน (Saber et al., 2019^[29]; Wamba et al., 2017)^[35]

2) พฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลง ผู้บริโภครุ่นใหม่ให้ความสำคัญกับความรวดเร็ว ความสะดวก และความยั่งยืนมากขึ้น การให้บริการผ่านช่องทางดิจิทัลช่วยลดการใช้ทรัพยากรและเพิ่มความโปร่งใส สอดคล้องกับความคาดหวังด้านสิ่งแวดล้อมและความรับผิดชอบต่อสังคม (Lemon & Verhoef, 2016^[21]; OECD, 2020)^[27]

3) การแข่งขันทางธุรกิจ องค์กรที่นำดิจิทัลไปใช้เชิงกลยุทธ์จะสามารถลดต้นทุน เพิ่มนวัตกรรม และสร้างคุณค่าให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในขณะที่เดียวกันยังสามารถตอบสนองข้อกำหนด ESG และแรงกดดันจากตลาดโลกได้ดีกว่าองค์กรที่ไม่สามารถปรับตัว (Teece, 2018^[32]; Kiron & Unruh, 2018)^[19]

การเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล แม้จะมอบโอกาสเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญ แต่ก็เต็มไปด้วยอุปสรรคที่องค์กรต้องเผชิญและจัดการอย่างรอบคอบ อุปสรรคหลักประการหนึ่งคือการขาดแคลนทักษะดิจิทัล ซึ่งกลายเป็นความท้าทายร่วมในหลายประเทศ เนื่องจากบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีขั้นสูงยังมีจำกัด (World Economic Forum, 2023)^[39] อีกทั้งองค์กรจำนวนมากยังเผชิญกับความต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในวัฒนธรรมองค์กรที่คุ้นชินกับรูปแบบการดำเนินงานแบบเดิม นอกจากนี้ ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยไซเบอร์ยังทวีความสำคัญมากขึ้นตามการเชื่อมต่อของระบบและการใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ ซึ่งอาจกระทบต่อความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ENISA, 2022)^[8]

องค์กรจึงจำเป็นต้องกำหนดแนวทางการเปลี่ยนแปลงที่คำนึงถึงความยั่งยืนควบคู่กับประสิทธิภาพเชิงธุรกิจ อันดับแรก การสร้างวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ที่เชื่อมโยงเป้าหมายการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลเข้ากับเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแล (ESG) ถือเป็นรากฐานสำคัญที่จะทำให้การเปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนในระดับสากล (European Commission, 2023)^[10] ควบคู่ไปกับการลงทุนในเทคโนโลยีที่ช่วยเสริมทั้งประสิทธิภาพและความยั่งยืน (Climate Bonds Initiative, 2023)^[3] อีกทั้ง การพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรต้องดำเนินควบคู่กับการสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การใช้เทคโนโลยีเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (World Economic Forum, 2023)^[39] และที่สำคัญ การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการเรียนรู้ และการสร้างคุณค่าร่วม (shared value) จะช่วยให้องค์กรสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่องและมั่นคง (George et al., 2021)^[13]

ศักยภาพแบบพลวัต

ในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่พลวัตและเต็มไปด้วยความไม่แน่นอน องค์กรไม่สามารถพึ่งพาทรัพยากรและขีดความสามารถที่มีอยู่เดิมได้เพียงอย่างเดียว หากแต่จำเป็นต้องพัฒนาความสามารถใหม่ ๆ ที่ทำให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและสร้างคุณค่าที่แตกต่างได้อย่างต่อเนื่อง แนวคิดศักยภาพแบบพลวัต (Dynamic Capabilities) จึงเป็นกรอบแนวคิดสำคัญที่ใช้อธิบายว่าธุรกิจสามารถบูรณาการ ปรับเปลี่ยน และสร้างนวัตกรรมจากทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อรักษาความได้เปรียบเชิงการแข่งขันและบรรลุเป้าหมายความยั่งยืนในระยะยาว (Teece, 2018^[32]; Warner & Wäger, 2019)^[36] ศักยภาพแบบพลวัตสามารถช่วยให้องค์กรสามารถตอบสนองต่อแรงกดดันด้านดิจิทัล สิ่งแวดล้อม และสังคมได้ อีกทั้งยังส่งเสริมความสมดุลในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของศักยภาพแบบพลวัตในการขับเคลื่อนกลยุทธ์ ESG เพื่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน (Liang et al., 2022)^[22] หากแต่ความท้าทายที่สำคัญคือการทำให้องค์กรไม่เพียง “พัฒนา” ศักยภาพเหล่านี้ แต่ต้อง “ผสมผสาน” เข้ากับกลยุทธ์ดิจิทัลและเป้าหมาย ESG อย่างเป็นระบบ มิฉะนั้น dynamic capabilities จะเป็นเพียงแนวคิดที่ยากต่อการปฏิบัติ

ศักยภาพแบบพลวัตสามารถอธิบายผ่าน 3 มิติหลัก ได้แก่ การรับรู้โอกาส (sensing) การคว้าโอกาส (seizing) และการปรับเปลี่ยน (reconfiguring) (Teece et al., 2016)^[33]; Kump et al., 2019)^[20] กลไกของมิติเหล่านี้ต้องได้รับการเสริมด้วยองค์ประกอบสนับสนุนที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ การเรียนรู้เชิงองค์การ การจัดการความรู้เชิงกลยุทธ์ ความยืดหยุ่นของโครงสร้าง และภาวะผู้นำเชิงพลวัต ซึ่งล้วนเชื่อมโยงกับการสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจและความยั่งยืน

ประการแรก การเรียนรู้เชิงองค์การและการสร้างวัฒนธรรมแห่งนวัตกรรม เป็นรากฐานสำคัญของ dynamic capabilities เพราะทำให้องค์กรพร้อมเปิดรับข้อมูลใหม่และพัฒนานวัตกรรมที่สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลง Wilden et al. (2016)^[37] พบว่าองค์กรที่มี learning-oriented culture มีแนวโน้มสร้าง dynamic capabilities ได้ดีกว่า ในทำนองเดียวกัน SMEs ที่เน้นการเรียนรู้ก็สามารถพัฒนานวัตกรรมดิจิทัลเพื่อลดการใช้พลังงานและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม หากวัฒนธรรมการเรียนรู้ไม่ได้รับการสนับสนุนด้วยโครงสร้างและระบบรางวัลที่เหมาะสม อาจกลายเป็นเพียงแนวคิดเชิงนโยบายที่ไม่เกิดผลจริง

ประการที่สอง การจัดการความรู้เชิงกลยุทธ์ มีบทบาทสำคัญต่อการใช้ข้อมูลและองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ Nieves and Haller (2016)^[26] ระบุว่าระบบจัดการความรู้ที่ดีจะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนและบูรณาการข้อมูลได้รวดเร็ว ซึ่งแสดงให้เห็นว่า knowledge management ส่งผลเชิงบวกต่อ strategic agility ซึ่งช่วยให้ธุรกิจสามารถแข่งขันได้ในตลาดที่ผันผวนสูง แต่การจัดการความรู้มุ่งเพียงด้านเศรษฐกิจโดยไม่บูรณาการข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม ก็อาจไม่เพียงพอต่อการสร้างความยั่งยืนอย่างแท้จริง

ประการที่สาม ความยืดหยุ่นของโครงสร้างองค์กร เป็นอีกกลไกที่ช่วยให้องค์กรสามารถปรับตัวและลดความซับซ้อนในการตัดสินใจ Warner and Wäger (2019)^[36] ชี้ว่าโครงสร้างที่ยืดหยุ่นเอื้อต่อการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลและเพิ่มคล่องตัวของกลยุทธ์ Sjödin et al. (2020)^[31] พบว่าองค์กรที่ปรับโครงสร้างการทำงานแบบข้ามหน่วยงานสามารถตอบสนอง

ได้ดีกว่า และยังสร้างนวัตกรรมบริการที่ช่วยยกระดับความยั่งยืน แต่การปรับโครงสร้างที่มากเกินไปอาจเพิ่มความเสี่ยงด้านความไม่แน่นอนและทำให้บุคลากรต่อต้านการเปลี่ยนแปลงได้ (Warner & Wäger, 2019)^[36]

ประการสุดท้าย ภาวะผู้นำเชิงพลวัต (dynamic leadership) ถือเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญในการกำหนดทิศทางและสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากร Kahre et al. (2017)^[17] พบว่าผู้นำที่สนับสนุน digital transformation สามารถเร่งการเปลี่ยนผ่านและสร้างคุณค่าใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง leadership capabilities ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนา dynamic capabilities ในบริบทของ digital transformation อย่างไรก็ตาม หากภาวะผู้นำไม่เชื่อมโยงกับ governance และความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ก็อาจนำไปสู่ความสำเร็จเชิงธุรกิจในระยะสั้น แต่ไม่สามารถสร้างความยั่งยืนในระยะยาวได้

กลยุทธ์องค์กร

กลยุทธ์องค์กร (Corporate Strategy) คือ การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับ ขอบเขต (scope) ขององค์กรในระยะยาว ซึ่งรวมถึงการกำหนดว่าองค์กรควรจะดำเนินธุรกิจในตลาดใดและส่วนธุรกิจใดบ้าง รวมถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับการควบรวมกิจการ การเข้าสู่ตลาดใหม่ และการกระจายความเสี่ยง เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันโดยรวมขององค์กร (Johnson et al., 2020)^[16] การกำหนดกลยุทธ์องค์กรอย่างมีประสิทธิภาพต้องพิจารณาทั้งปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร รวมถึงแนวโน้มระดับมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และพฤติกรรมผู้บริโภค (Barney & Hesterly, 2019)^[2]

องค์ประกอบของกลยุทธ์องค์กร การกำหนดกลยุทธ์องค์กรที่มีประสิทธิภาพควรประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision) เป็นภาพสะท้อนสถานะหรือเป้าหมายสูงสุดที่องค์กรต้องการบรรลุในอนาคต โดยทำหน้าที่เป็นเข็มทิศเชิงกลยุทธ์ที่ช่วยกำหนดทิศทางการเติบโตในระยะยาว (Hitt et al., 2020)^[14]

พันธกิจ (Mission) คือข้อความที่แสดงถึงจุดมุ่งหมายและหลักการดำเนินงานขององค์กรอย่างชัดเจน ซึ่งควรสะท้อนคุณค่าที่มอบแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสอดคล้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (George et al., 2021)^[13]

เป้าหมาย (Goals) เป็นผลลัพธ์ระยะยาวที่องค์กรต้องการบรรลุ โดยควรตั้งอยู่บนหลักการที่สามารถวัดผลได้ (measurable outcomes) และเชื่อมโยงกับกลยุทธ์ดิจิทัลและเป้าหมายด้านความยั่งยืน (Aguinis & Glavas, 2019)^[1]

ค่านิยม (Values) หมายถึงหลักการหรือความเชื่อที่องค์กรยึดถือในการดำเนินงาน ซึ่งไม่เพียงสะท้อนวัฒนธรรมองค์กรและจริยธรรมทางธุรกิจ แต่ยังทำหน้าที่เป็นกลไกขับเคลื่อนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ในโลกธุรกิจที่เน้น ESG (Schoemaker et al., 2018)^[30]

องค์ประกอบเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นแนวทางหลักในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และการดำเนินกิจกรรมทั้งหลายภายในองค์กร เพื่อสร้างความสอดคล้องระหว่าง ความได้เปรียบในการแข่งขัน และการบรรลุเป้าหมายความยั่งยืนทางธุรกิจ (Hitt et al., 2020)^[14]; (George et al., 2021)^[13] การเลือกกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับบริบทภายนอกและขีดความสามารถภายในจึงถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มความยืดหยุ่น ความสามารถในการแข่งขัน และโอกาสในการบรรลุความยั่งยืนขององค์กรในระยะยาว (Sjodin et al., 2020)^[31]; (George et al., 2021)^[13] โดยองค์กรที่มีการลงทุนเชิงกลยุทธ์ด้านดิจิทัลและทรัพยากรมนุษย์สามารถสร้างผลลัพธ์ที่ยั่งยืนและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้ดีกว่า นอกจากนี้การสื่อสารวิสัยทัศน์และแผนกลยุทธ์อย่างชัดเจน ต่อเนื่อง และในทุกระดับขององค์กร เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลากรเกิดความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการดำเนินกลยุทธ์ Men and Bowen (2017)^[25] พบว่าการสื่อสารที่โปร่งใสและมีส่วนร่วมช่วยเพิ่มความผูกพันของพนักงานและลดอุปสรรคในการปฏิบัติกิจกรรมเชิงกลยุทธ์

การประเมินและควบคุมกลยุทธ์ การประเมินผลเชิงกลยุทธ์ในปัจจุบันมิได้มุ่งเน้นเพียงผลลัพธ์ทางการเงิน แต่ครอบคลุมถึงประสิทธิภาพด้านการปฏิบัติการ นวัตกรรม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความยั่งยืนในมิติสิ่งแวดล้อมด้วย (Hitt et al., 2020)^[14] เครื่องมือสำคัญที่ถูกนำมาใช้คือ ตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key Performance Indicators: KPIs) ซึ่งช่วยให้

ผู้บริหารสามารถติดตามผลลัพธ์เชิงกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ และสะท้อนการดำเนินงานที่แท้จริงขององค์กร (Kaplan & Norton, 2020)^[18]

นอกจากการใช้ KPIs แล้ว กระบวนการติดตามและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องยังมีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างความคล่องตัวเชิงกลยุทธ์ (strategic agility) โดยการออกแบบระบบ feedback loop ช่วยให้องค์กรสามารถตรวจสอบความคืบหน้า ประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์ และปรับเปลี่ยนแนวทางให้สอดคล้องกับสถานการณ์ใหม่ได้อย่างทันท่วงที ขณะเดียวกัน องค์กรยังจำเป็นต้องส่งเสริมการเรียนรู้จากผลลัพธ์ (learning from outcomes) เพื่อดึงข้อมูลเชิงประจักษ์มาสนับสนุนการกำหนดกลยุทธ์ใหม่ ตลอดจนหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

จากสถานการณ์วิกฤติโควิด-19 แสดงให้เห็นว่า การวางแผนและการดำเนินกลยุทธ์องค์กรที่มีความยืดหยุ่นและคล่องตัว (Strategic Agility) เป็นปัจจัยสำคัญต่อความอยู่รอดและความสำเร็จในสภาพแวดล้อมที่ไม่แน่นอน องค์กรที่สามารถปรับตัวอย่างรวดเร็วและนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อรองรับพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลง มีแนวโน้มฟื้นตัวจากวิกฤติได้รวดเร็วกว่า และสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในระยะยาว (Sjödin et al., 2020)^[31]

กรณีศึกษาการลงทุนด้านนวัตกรรมดิจิทัล

ในช่วงหลังวิกฤติโควิด-19 ที่ผ่านมา การลงทุนด้านนวัตกรรมดิจิทัลได้กลายเป็นกลยุทธ์สำคัญในการขับเคลื่อนความยั่งยืนของธุรกิจในประเทศไทย โดยเฉพาะในบริบทที่องค์กรต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของตลาด การแข่งขันที่รุนแรง และความคาดหวังของผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพและความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น (DEPA, 2023)^[5] กรณีศึกษาจากองค์กรไทยชั้นนำได้สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างการลงทุนด้านนวัตกรรมดิจิทัลกับความยั่งยืนทางธุรกิจอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

1. ธนาคารกสิกรไทย (KBank) กลยุทธ์ดิจิทัลเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนทางการเงิน ธนาคารกสิกรไทยได้ดำเนินกลยุทธ์ “K-Strategy” ซึ่งมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างบริการทางการเงินที่เข้าถึงง่ายและยั่งยืน โดยการพัฒนาแอปพลิเคชัน K PLUS ซึ่งผสานเทคโนโลยี Big Data และ AI เข้ามาช่วยในการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่ตอบสนองความต้องการเฉพาะบุคคล นอกจากนี้ ธนาคารยังได้พัฒนาระบบการชำระเงินแบบไร้สัมผัส (Contactless Payment) และส่งเสริมธุรกรรมออนไลน์เพื่อลดการใช้ทรัพยากรและสนับสนุนความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมผ่านการลดการใช้กระดาษและพลังงานในสาขาธนาคาร

2. บริษัท แอสเสท เวิร์ด คอร์ป จำกัด (มหาชน) (AWC) การใช้ AI และ Data Analytics เพื่อความยั่งยืนด้านห่วงโซ่อุปทาน AWC ได้ลงทุนในแพลตฟอร์มการจัดซื้อจัดจ้างที่ขับเคลื่อนด้วย AI และ Data Analytics เพื่อบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานของโรงนมกว่า 19 แห่งในเครือ ช่วยเพิ่มความโปร่งใส ลดของเสียจากการสั่งซื้อที่เกินความจำเป็น และเพิ่มความสามารถในการเจรจากับซัพพลายเออร์ แนวทางนี้ไม่เพียงช่วยลดต้นทุน แต่ยังสนับสนุนเป้าหมายความยั่งยืนด้วยการลดคาร์บอนฟุตพริ้นท์ จากกระบวนการขนส่งและการจัดเก็บสินค้า

3. บริษัท เจียไต๋ จำกัด การใช้ Chatbot และ E-Commerce เพื่อความยั่งยืนของเกษตรกร เจียไต๋ได้เปิดตัว “eOrdering Chatbot” ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อตอบสนองความต้องการของเกษตรกรในการสั่งซื้อเมล็ดพันธุ์และผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ ระบบนี้ช่วยลดความซับซ้อนในการสั่งซื้อ ลดการเดินทาง และเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงผลิตภัณฑ์คุณภาพ ส่งผลให้เกษตรกรสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยั่งยืนมากขึ้นจากการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน

4. บริษัท กันกุล เอ็นจิเนียริง จำกัด (มหาชน) (Gunkul) นวัตกรรมพลังงานดิจิทัลเพื่อความยั่งยืน Gunkul ได้พัฒนาแพลตฟอร์มพลังงานดิจิทัลครบวงจร เช่น Energy Trading Platform และ Virtual Power Plant (VPP) เพื่อให้บริการด้านพลังงานทดแทนและสนับสนุนระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยี IoT และ Blockchain เพื่อเพิ่มความโปร่งใสในการซื้อขายพลังงานและบริหารจัดการระบบไฟฟ้าอย่างยั่งยืน (DEPA, 2023)^[5] การลงทุนในแพลตฟอร์มเหล่านี้ช่วยให้บริษัทสามารถลดต้นทุน ลดการปล่อยคาร์บอน และส่งเสริมความมั่นคงทางพลังงาน

จากกรณีศึกษาข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าองค์กรที่ประสบความสำเร็จในการสร้างความยั่งยืนผ่านนวัตกรรมดิจิทัล มักจะมีลักษณะร่วมกันคือ 1) การวางกลยุทธ์องค์กรที่ชัดเจน (Corporate Strategy) เพื่อบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับเป้าหมายความยั่งยืน 2) การพัฒนาศักยภาพแบบพลวัต (Dynamic Capabilities) เพื่อปรับตัว เรียนรู้ และตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ (Teece et al., 2016)^[33] และ 3) การสร้างความร่วมมือกับภาครัฐและเครือข่ายพันธมิตร เพื่อขยายโอกาสในการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและแหล่งทุนสำหรับการลงทุนด้านดิจิทัล

บทสรุป

ความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนด้านนวัตกรรมดิจิทัลกับความยั่งยืนทางธุรกิจ ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม การลงทุนด้านนวัตกรรมดิจิทัล (Digital Innovation Investment) ได้กลายเป็นกลยุทธ์หลักที่องค์กรทั่วโลกนำมาใช้เพื่อส่งเสริมความยั่งยืนทางธุรกิจ (Business Sustainability) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI), ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data), อินเทอร์เน็ตในทุกสรรพสิ่ง (IoT) และคลาวด์คอมพิวติ้ง (Cloud Computing) ไม่เพียงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ลดต้นทุน และปรับปรุงกระบวนการ แต่ยังช่วยให้องค์กรสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาด ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค และเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน (Teece, 2018^[32]; Vial, 2019)^[34] นอกจากนี้ นวัตกรรมดิจิทัลยังสนับสนุนความยั่งยืนในมิติสังคมและสิ่งแวดล้อม อาทิ การจัดการพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ การลดการใช้ทรัพยากร และการส่งเสริมความโปร่งใสในห่วงโซ่อุปทานผ่านเทคโนโลยีบล็อกเชน (Saber et al., 2019)^[29] ซึ่งทั้งหมดนี้ช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างรับผิดชอบต่อต่อโจทย์เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

การเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัลและการสร้างโอกาสทางการแข่งขัน การเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล (Digital Transformation) เป็นกลไกสำคัญในการผสมผสานเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ากับกลยุทธ์องค์กรเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและสร้างความยั่งยืน เทคโนโลยี AI, IoT, และ Big Data ช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนผ่านนี้ยังเผชิญความท้าทายด้านต้นทุน ความซับซ้อนของเทคโนโลยี และความจำเป็นในการพัฒนาทักษะบุคลากร

แนวทางการสนับสนุนการลงทุนในนวัตกรรมดิจิทัลเพื่อความยั่งยืน หลายประเทศได้กำหนดนโยบายส่งเสริมการลงทุนในนวัตกรรมดิจิทัลเพื่อสนับสนุนความยั่งยืน เช่น ประเทศไทย ส่งเสริมผ่านสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA) เพื่อช่วยเหลือ SMEs และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล (DEPA, 2023)^[5] สหภาพยุโรป ดำเนินโครงการ Horizon Europe (2021-2027) มุ่งเน้นการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลควบคู่กับเศรษฐกิจหมุนเวียน (European Commission, 2022)^[9] สหรัฐอเมริกา ให้ความสำคัญกับการนำ AI มาใช้ในกระบวนการผลิตและการจัดการทรัพยากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

สำหรับความท้าทายของการลงทุนด้านนวัตกรรมดิจิทัล แม้ว่าการลงทุนในนวัตกรรมดิจิทัลจะเปิดโอกาสในการเติบโตและเสริมสร้างความยั่งยืนทางธุรกิจ แต่อุปสรรคสำคัญยังคงมีอยู่ ได้แก่ 1) ต้นทุนโครงสร้างพื้นฐานและบุคลากรที่สูง 2) การขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะด้านดิจิทัล 3) ความซับซ้อนของการจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ 4) การต้านทานการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร

แนวทางปฏิบัติสำหรับองค์กรในการสร้างความยั่งยืนผ่านนวัตกรรมดิจิทัล องค์กรควรดำเนินกลยุทธ์ต่อไปนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการลงทุนในนวัตกรรมดิจิทัล

- 1) บูรณาการแนวคิด ESG เข้ากับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การใช้ AI และ IoT เพื่อลดการใช้พลังงานและจัดการทรัพยากร
- 2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล เช่น ศูนย์ข้อมูล (Data Center) และระบบบริหารจัดการข้อมูล
- 3) ส่งเสริมความปลอดภัยทางไซเบอร์ ผ่านการใช้บล็อกเชนและมาตรการป้องกันข้อมูล

4) พัฒนาทักษะบุคลากรและวัฒนธรรมองค์กร เพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงและนำนวัตกรรมมาใช้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ภาครัฐควรเร่งสร้างสภาพแวดล้อมดิจิทัลที่เอื้อต่อการลงทุน เช่น การสนับสนุน SMEs ให้เข้าถึงเทคโนโลยี การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับการลงทุนที่สอดคล้องกับ ESG และการสร้างมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

REFERENCES

- [1] Aguinis, H., & Glavas, A. (2019). On corporate social responsibility, sensemaking, and the search for meaningfulness through work. *Journal of Management*, 45(3), 1057–1086. <https://doi.org/10.1177/0149206317691575>
- [2] Barney, J. B., & Hesterly, W. S. (2019). *Strategic management and competitive advantage: Concepts and cases* (6th ed.). Pearson.
- [3] Climate Bonds Initiative. (2023). *Green bonds highlights 2022*. <https://www.climatebonds.net>
- [4] Davenport, T. H. (2018). *The AI advantage: How to put the artificial intelligence revolution to work*. MIT Press
- [5] DEPA. (2023). *Thailand Digital Economy Report*. Digital Economy Promotion Agency.
- [6] Eccles, R. G., & Klimenko, S. (2019). The investor revolution. *Harvard Business Review*, 97(3), 106–116.
- [8] ENISA. (2022). *ENISA threat landscape 2022*. European Union Agency for Cybersecurity.
- [9] European Commission. (2022). *Horizon Europe 2021–2027 framework programme*. Publications Office of the EU.
- [10] European Commission. (2023). *European sustainability reporting standards (ESRS)*. Publications Office of the EU.
- [11] Foss, N. J., & Saebi, T. (2017). Fifteen years of research on business model innovation: How far have we come, and where should we go? *Journal of Management*, 43(1), 200–227. <https://doi.org/10.1177/0149206316675927>
- [12] Gartner. (2024). Gartner Forecasts Worldwide IT Spending to Grow 8% in 2024. <https://www.gartner.com/en/newsroom/press-releases/2024-04-16-gartner-forecast-worldwide-it-spending-to-grow-8-percent-in-2024>
- [13] George, G., Merrill, R. K., & Schillebeeckx, S. J. D. (2021). Digital sustainability and entrepreneurship: How digital innovations are helping tackle climate change and sustainable development. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 45(5), 999–1027. <https://doi.org/10.1177/1042258719899425>
- [14] Hitt, M. A., Ireland, R. D., & Hoskisson, R. E. (2020). *Strategic management: Concepts and cases: Competitiveness and globalization* (13th ed.). Cengage Learning.
- [15] IFRS Foundation. (2023). *Sustainability disclosure standards (IFRS S1 & S2)*. IFRS.
- [16] Johnson, G., Scholes, K., & Whittington, R. (2020). *Exploring strategy: Text and cases* (12th ed.). Pearson.
- [17] Kahre, C., Hoffmann, D., & Ahlemann, F. (2017). Beyond business-IT alignment – Digital business strategies as a paradigmatic shift: A review and research agenda. *Proceedings of the 50th Hawaii International Conference on System Sciences*, 4706–4715.
- [18] Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (2020). *The balanced scorecard: Translating strategy into action*. Harvard Business School Press.
- [19] Kiron, D., & Unruh, G. (2018). The convergence of digitalization and sustainability. *MIT Sloan*

Management Review, 59(2), 1–7.

- [20] Kump, B., Engelmann, A., Kessler, A., & Schweiger, C. (2019). Toward a dynamic capabilities scale: Measuring organizational sensing, seizing, and transforming capacities. *Industrial and Corporate Change*, 28(5), 1149–1172.
- [21] Lemon, K. N., & Verhoef, P. C. (2016). Understanding customer experience throughout the customer journey. *Journal of Marketing*, 80(6), 69–96. <https://doi.org/10.1509/jm.15.0420>
- [22] Liang, Y., Lee, M. J., & Jung, J. S. (2022). Dynamic Capabilities and an ESG Strategy for Sustainable Management Performance. *Frontiers in Psychology*, 13, Article 887776. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.887776>
- [23] McKinsey & Company. (2022). McKinsey Technology Trends Outlook 2022.
- [24] McKinsey & Company. (2023). *The state of AI in 2023*. McKinsey Global Institute.
- [25] Men, L. R., & Bowen, S. A. (2017). *Excellence in internal communication management*. Business Expert Press.
- [26] Nieves, J., & Haller, S. (2016). Building dynamic capabilities through knowledge resources. *Tourism Management*, 54, 139–152. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2015.10.010>
- [27] OECD. (2020). *Financing SMEs and entrepreneurs 2020: An OECD scoreboard*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/061fe03d-en>
- [28] Reis, J., Amorim, M., Melão, N., & Matos, P. (2018). Digital transformation: A literature review and guidelines for future research. *Trends and Advances in Information Systems and Technologies*, 411–421. https://doi.org/10.1007/978-3-319-77703-0_41
- [29] Saberi, S., Kouhizadeh, M., Sarkis, J., & Shen, L. (2019). Blockchain technology and its relationships to sustainable supply chain management. *International Journal of Production Research*, 57(7), 2117–2135. <https://doi.org/10.1080/00207543.2018.1533261>
- [30] Schoemaker, P. J., Heaton, S., & Teece, D. J. (2018). Innovation, dynamic capabilities, and leadership. *California Management Review*, 61(1), 15–42. <https://doi.org/10.1177/0008125618790246>
- [31] Sjödin, D., Parida, V., Kohtamäki, M., & Wincet, J. (2020). An agile co-creation process for digital servitization: A micro-service innovation approach. *Journal of Business Research*, 112, 478–491. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2020.01.009>
- [32] Teece, D. J. (2018). Dynamic capabilities as (workable) management systems theory. *Journal of Management & Organization*, 24(3), 359–368. <https://doi.org/10.1017/jmo.2017.75>
- [33] Teece, D. J., Peteraf, M. A., & Leih, S. (2016). Dynamic capabilities and organizational agility: Risk, uncertainty, and strategy in the innovation economy. *California Management Review*, 58(4), 13–35. <https://doi.org/10.1525/cmr.2016.58.4.13>
- [34] Vial, G. (2019). Understanding digital transformation: A review and a research agenda. *The Journal of Strategic Information Systems*, 28(2), 118–144. <https://doi.org/10.1016/j.jsis.2019.01.003>
- [35] Wamba, S. F., Gunasekaran, A., Akter, S., Ren, S. J. F., Dubey, R., & Childe, S. J. (2017). Big data

- analytics and firm performance: Effects of dynamic capabilities. *Journal of Business Research*, 70, 356–365. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2016.08.009>
- [36] Warner, K. S. R., & Wäger, M. (2019). Building dynamic capabilities for digital transformation: An ongoing process of strategic renewal. *Long Range Planning*, 52(3), 326–349. <https://doi.org/10.1016/j.lrp.2018.12.001>
- [37] Wilden, R., & Gudergan, S. P. (2016). The impact of dynamic capabilities on operational marketing and technological capabilities: Investigating the role of environmental turbulence. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 43(2), 181–199. <https://doi.org/10.1007/s11747-014-0380-y>
- [38] World Bank. (2021). *World development report 2021: Data for better lives*. World Bank. <https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2021>
- [39] World Economic Forum. (2023). *The future of jobs report 2023*. <https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2023/>